

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IX БРОЈ 175. 10. АВГУСТ 1980.

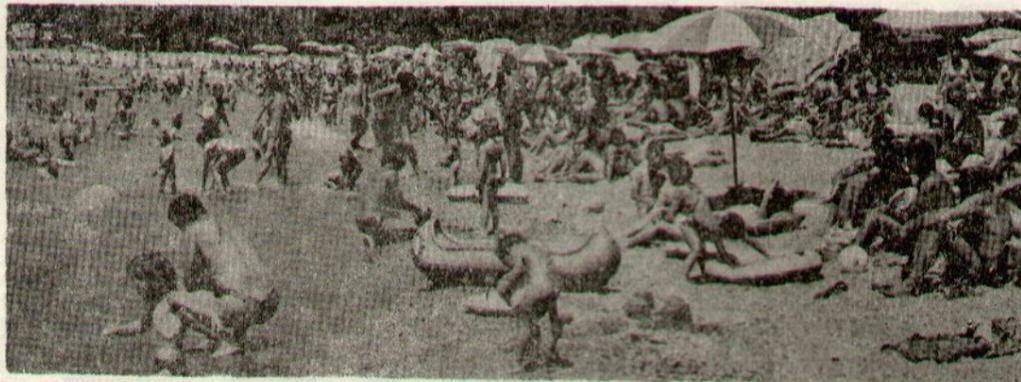
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

Потписан уговор о изградњи „Авала“

У Будви је крајем јула потписан уговор о изградњи и реконструкцији хотела „Авала“ што представља једну од највећих инвестиција из програма обнове на подручју пострадалом од земљотреса. Инвеститор новог објекта је ООУР „Авала“, а радове ће изводити београдски „Комграп“. Потписивању уговора присуствовали су Иван Станболић председник Извршног вијећа СР Србије и др Жарко Булајић, председник Скупштине Републичког фонда за обнову и развој Црне Горе.

У изградњу будућег комплекса који ће у свом саставу имати око 700 кревета и све потребне садржаје за одмор и боравак туриста током цијеле године биће утрошено 870 милиона динара.

„Комграп“ ће кредитирати радове до краја ове године са сумом од 300 милиона динара. Објекат ће бити завршен до љета идуне године.

На будванској ривијери плаже су препуне купача. Сви фотоси у олом броју из албума Милорада Тодоровића

Почетком августа преко 40.000 туриста

Према подацима које смо добили од председника Туристичког савеза Гојка Митровића, на подручју будванске ривијере крајем јула боравило је око 40.000 домаћих и страних гостију. Највећи број био је смјештен у камповима (14.718), затим у одмаралиштима (5.739), закупљеном приватном смјештају (5.085), приватним становима (4.661), хотелском смјештају (4.000) и у виленицама — 1.660. Почетком августа број туриста је још већи.

Надзор на издавање кревета обавља туристичка инспекција (сачињавају је четири лица) која тијесно сарађује са органима милиције. Инспекција је поднјела преко 250 пријава против лица која нису на вријеме пријављивала госте. У Туристичком савезу кажу да ће се још више поштрити контрола пријављивања гостију — на том задатку ће се ангажовати и друштвено-политичке организације у мјесним заједницама, што ће рад туристичке инспекције учинити ефикаснијим.

ЗАВРШЕН ЈУГОСЛОВЕНСКИ КОНКУРС ЗА РЈЕШАВАЊЕ КОМПЛЕКСА НА СЛОВЕНСКОЈ ПЛАЖИ

Стручни жири, који је имао задатак да оцијени радове приспјеле на југословенски анонимни конкурс за идејно урбанистичко-архитектонско рјешење будућег хо-

телског комплекса на Словенској плажи у Будви, завр-

Најбољи рад Јанеза Кобеа

шио је рад. Од укупно 37 радова које је урадило 115 аутора, прву награду у износу од 500.000,00 динара добио је Јанез Коба из Љубљане. Друга награда од 300.000,00 динара припала је групи аутора: Милутину Гецу, Браниславу Милићу, Душану Симићу и Михаилу Тимотијевићу из Београда, а двије треће награде од по 150.000,00 динара дијеле Бранислав Митровић и Василије Милуновић из Београда и Боштаји Колени, Младен Маринчић, Томаши Медвешки и Силво Заворник из Љубљане.

Према првонаграђеном раду Јанеза Кобеа, на Словенској плажи, гдје су се до земљотреса налазили хотели „Интернационал“, „Славија“, „Адриатик“ и „Плажа“ са укупно 1700 кревета градиће се нови комплекс са 3000 кревета. Од тога ће 500 бити у хотелу „А“ категорије, 1500 у такозваним сезонским хотелима, 900 у апартманима и сто у апарт-вилама. Јанез Коба је у свом раду најбоље поштовао природни амбијент, створио је лијепу везу између Старог града и новог туристичког насеља на Слов. плажи. Уз смјештајни дио предвиђено је изградњу објеката ван пансионске потрошње: трговачког центра, спортских терена, објеката за културну анимацију, а исто тако традиционалне грађевинске облике: гувна, подзиде од камена, кровове са ћерамидом и тако даље.

Како нас је обавијестио Бранко Бојковић, директор ООУР „Хотели Словенска плажа“, вријеме до прољећа протећи ће у разради пројеката, а први радови на новом комплексу почеће у априлу 1981. године.

ПОДРШКА АКЦИЈИ „ДО БАР ПРОГРАМ — УРЕДНА ПРЕПЛАТА — ДОБАР ПРИЈЕМ“

У Председништву Општинске конференције ССРН одржан је крајем јула састанак с председницима савјета мјесних заједница и мјесних конференција ССРН по питању спровођења у живот акције „Добар програм — уредна преплата — добар пријем“.

О најважнијим питањима из програма рада и развоја Радио-телевизије Титоград говорио је Миомир Шљукић, директор Телевизије, након чега је дата безрезервна подршка програму ове значајне акције и оцијењено да она има велики значај за брже и ефикасније рјешавање проблема с којима се суочава Радио-телевизија Титоград, као радна организација од посебног друштвеног интереса и значаја, а нарочито за унапређивање информативне дјелатности у цјелини.

Што се тиче пријема програма радија и телевизије на подручју наше општине, оцијењено је да — и поред реконструкције антенског система на Спасу, пуштања у рад репетитора Вечићи и Вапца код Петровца — треба извршити детаљније анализе у циљу изналагања оптималног техничког рјешења обезбјеђења бољег пријема програма.

У циљу побољшања информисања са овог подручја, нарочито из мјесних заједница, договорено је да се ангажује дописник Радија и Телевизије. Прихваћено је одређење Председништва Општинске конференције ССРН да посао хонорарног дописника преузме Владимир Станишић, новинар „Приморских новина“.

Договорено је да се у Општинској конференцији ССРН одржи састанак с представницима трговачких организација и Радиотелевизије Титоград, на којем ће се размотрити уредност пријављивања купаца радија и ТВ пријемника.

У свим мјесним заједницама спровешће се акција на евидентирању непријављених телевизијских, радио и транзисторских пријемника код домаћинстава која немају телевизијски пријемник и радио пријемника у возилима грађана. Такође ће се евидентирати непријављени радио и ТВ пријемници код друштвених и организација удруженог рада. Крајњи рок за пописивање свих непријављених пријемника је 15. септембар 1980. године

Милорад Шарановић

Почела изградња средњошколског центра

На локацији изнад Јадранске магистрале почела је изградња нове зграде Средњошколског центра. Објекат ће бити површине 8500 квадратних метара и поред учионица и кабинета имаће интернат и угоститељске објекте у којима ће будући угоститељски и туристички радници стицати практична знања.

Изградња овог објекта чија предрачунска вриједност износи 160 милиона динара повјерена је београдском „Енергопројекту“. Радови треба да буду завршени крајем љета идуне године.

Г.

Са сједнице Жирија

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

Висок степен мобилности

Брже мијењати досадашњу праксу

На четвртој проширеној сједници Општинске конференције СК разматрана су актуелна питања политичко-безбједносне ситуације с посебним освртом на садржај рада организованих социјалистичких снага у процесу даљег подруштвљавања и сталног дограђивања система општенародне одбране, безбједности и друштвене самозаштите.

На основу ширег сагледавања стања у овој области и актуелних друштвених, идејних и политичких питања даљег развоја система безбједности и друштвене самозаштите као конститутивног елемента социјалистичког самоуправног друштва, констатовано је да је у протеклом периоду знатно ојачала политичка мобилност радних људи и грађана захваљујући у првом реду активности организованих социјалистичких снага.

У развоју општенародне одбране и друштвене самозаштите обогачен је садржај њихове активности у цјелини знатно је ојачала ефикасност у борби против свих облика дјеловања непријатељских, антисоцијалистичких и антисоцијалистичких, снага и других штетних појава и понашања.

Међутим, и поред веома значајних резултата који су постигнути у домену одбрамбеног и самозаштитног организовања и дјеловања, запажено је да се у неким срединама рјешавању ових питања не прилази увијек довољно одговорно и ангажовано, због чега је неопходно да сви субјекти друштвене самозаштите у наредном периоду утврде прецизне задатке и да предузму мјере и акције у циљу ефикасног отклањања запажених слабости, даљег теоријског и практичног дограђивања концепције општенародне одбране и друштвене самозаштите и јачања свих њених компоненти.

За успјешну акцију Савеза комуниста, веома је значајно да се јасно дефинишу предмети и садржаји, као и непосредни задаци свих субјеката у остваривању одбране и заштите.

Општинска конференција, њени органи и тијела и основне организације СК, ради обезбјеђивања оперативног политичког руковођења и до слѣдног спровођења утврђене политике, морају се озбиљније позабавити идентификацијом испољених девијација и неодложно предузимати најефикасније мјере за њихово отклањање и сузбијање жаришта из којих настају.

Разматрање актуелне проблематике остваривања политике економске стабилизације и активност на доношењу средњорочних самоуправних планова развоја, биле су главне теме расправе на петој проширеној сједници Општинске конференције Савеза комуниста.

Полазећи од потребе досљедне, одговорне и принципијелне примјене усвојених мјера економске стабилизације, на коју је указано у уводном излагању Лазара Шољаге и осталих учесника у веома плодној расправи, оцијенено је да тежиште укупне идејно-политичке и друштвене активности СК у наредном периоду мора бити на повећању дохотка на основу пораста продуктивности рада, домаћинског газдовања друштвеним средствима и максималне штедње на свим секторима производње и потрошње, јачања материјалне основе удруженог рада и самоуправног положаја радника, успоравања раста свих видова потрошње у односу на раст дохотка,

неким срединама још увијек није попримила жељене димензије и потребан интензитет, посебно у бази — тамо гдје се бије главна битка за продуктивније, рационалније и економичније привређивање. Та активност још увијек има скоро искључиво декларативни карактер и исцрпљује се у доношењу акционих програма, а у пракси се манифестују супротна понашања. Радни људи и грађани нијесу ни информисани, потпуно и објективно, о стварном стању у својој организацији, мјесној или интересној заједници, што упућује на закључак да се недовољно озбиљно схвата тежина економске ситуације у којој се налазимо.

Економска стабилизаци-

ца друштва на њиховом енергичном сузбијању и обрачунавању с њиховим носиоцима. Недомаћински однос према друштвеној имовини, који се испољава у неконтролисаној трошењу средстава за репрезентацију, поклоне, у прекомјерном трошењу приликом разних прослава и свечаности и одласка на непотребна савјетовања, симпозијуме и сличне скупове, који су више мотивисани комерцијалним разлозима и туристичким путовањима него друштвеним потребама.

Све ове, као и многе друге појаве наилазе на енергичну осуду од стране радних људи и грађана и изазивају код њих политичко нерасположење, због чега морамо заштитити политичку одговорност на свим нивоима, почев од Општинског комитета, радних група, чланова Конференције, комисија, комуниста у друштвено-политичким

билеизације говорили су и Шћепан Бурић, Марко Ивановић, Бранко Радоњић, Павле Ивановић, Милорад Ускоковић, Владо Тићић, Јован Вушуровић, Веселин Вулегић, и Станко Гиговић, указујући на потребу одговорнијег понашања чланова СК и енергичнијег обрачуна са свим негативним појавама и понашањима које су чисто субјективне при роде.

УСКЛАДИТИ ПОТРЕБЕ СА МОГУЋНОСТИМА

С обзиром на изузетан значај правилног и благовременог доношења средњорочних самоуправних планова развоја, на сједници је наглашено да је неопходно интензивирати стваралачку акцију радних људи и грађана у цијелом процесу припремања и доношења планова, при чему је потребно извршити темељну анализу стања и тенденција ради реалнијег планирања и оптималнијег усклађивања потреба са могућностима.

Такође је потребно осветити знатно већу пажњу ширем учешћу радних људи и грађана, посебно у процесу припрема плана, уз максималну информисаност о свим аспектима који могу бити значајни за планирање развоја, не само у оквиру једне организације, већ и на нивоу мјесних заједница и општине у цјелини, како би се постигла складност у раду и повезаност у дјеловању код свих носиоца планирања.

Проблеме привређивања треба рјешавати стручним економским анализама, чиме ће се елиминисати евентуални субјективизам у доношењу планова, а структуралне диспропорције треба отклањати полазећи од постојеће привредне структуре, захтјева и потреба тржишта, уз услов максималног повећања дохотка.

У будућем развоју треба више користити економске законитости, јер екстензивни капацитети, као облик административне интервенције, не обезбјеђују већи квалитет у развоју.

На крају је Конференција заузела став, с обзиром да су акциони програми остваривања политике економске стабилизације и доношења самоуправних планова развоја утврђени знатно раније, да није потребно доносити никакве нове закључке, већ треба предузети мјере да раније усвојени закључци и одлуке буду и практично оживотворени. Општински комитет је дужан да прати реализацију усвојених програма и постигнуте резултате код свих друштвених субјеката и да, у случају неизвршавања или непотпуног извршавања утврђених задатака, предузима одговарајуће мјере.

Чланови Конференције су усвојили одлуку о дјеловању и облицима организовања Општинске организације СК у условима општенародног одбрамбеног рата, закључке са четврте сједнице и друштвени договор о начину организовања прослава и обиљежавању значајних датума.

В. К.

Делегати прате рад Конференције

заштити животног стандарда и на максималном заштитивању свих видова одговорности у извршавању мјера и задатака у овој изузетно значајној области.

Након свеобухватне критике анализе постојећег стања, садржаја усвојених програма економске стабилизације и остварених резултата рада одговорних субјеката друштва, чему је претходила шира расправа у свим основним организацијама СК, отворено и конкретно жигосане су све негативне појаве, субјективне слабости и пропусти, као и неодговорна понашања појединца и појединих организација.

Раскорак између ставова и праксе

Говорећи о постојању раскорака између усвојених закључака, ставова и оцјена и њихове реализације у пракси, Жарко Миковић, секретар Општинског комитета СК, је истакао да, и поред тога што је политика економске стабилизације добила општу подршку Комитета, радних људи и грађана, активност на њеном ефикасном остваривању у

ја није неко „секторско питање“, већ се односи на све токове друштвено-економског живота, због чега сваки друштвени субјект мора дати свој допринос њеној реализацији. Свако се може и мора одрећи нечега и радикално измијенити своје понашање у извршавању утврђених задатака. Терет се мора подједнако распоредити на све друштвене структуре, јер нема ни једне радне и друштвене структуре, ни једне средине, гдје се не може више радити и боље пословати, за шта је основни предуслов бржи развој самоуправних друштвено-економских односа. Ради тога, активност СК мора бити усмјерена на рјешавање конкретних питања бржег развоја самоуправних односа на оним подручјима и у оним друштвеним срединама гдје се највише заостаје у практичној примјени системских рјешења, прије свега на подручју распоређивања дохотка, расподеле средстава за личне дохотке, самоуправног удруживања рада и средстава, планирања и практичне примјене принципа слободне размјене рада.

Указујући на многобројне индикаторне анти-самоуправних понашања, Миковић је истакао да негативне појаве, као што су нерад, неоправдана одсуствовања е посла, кршење радне и технолошке дисциплине, не-реална употреба и трошење друштвених средстава, које у одређеним случајевима поприма размјере расипништва захтијевају врло енергичну акцију Савеза комуниста и свих чинила-

организацијама, делегатским скупштинама и самоуправним органима — свуда гдје се бије битка за самоуправне и дохотовне односе. Такође се мора тражити индивидуална одговорност у колективном раду, а уколико основне организације СК нијесу способне да цјелиходно и правилно оцјењују однос у својој средини и да на бази тога предузимају потребне мјере, покретање политичке одговорности мораће да преузме на себе Општинска конференција СК.

Љубо Рађеновић, председник Извршног одбора Скупштине општине, указао је на најзначајније проблеме који се јављају у остваривању утврђених планова обнове и изградње, као и на одређене објективне тешкоће с којима се тренутно суочава будванска привреда, захтјевајући да се са далеко више разумијевања мора прилазити изналажењу могућности за њихово превазилажење.

Анализирајући узрчке антисамоуправних девијација и појава бирократске самовоље, Неђељка Меић, општински друштвени правобранилац самоуправљања, је нагласила да се њихов коријен најчешће налази у неразвијеним самоуправним односима, посебно у дислоцираним дјеловима удруженог рада, чија се сједишта налазе на подручјима других општина.

О објективним тешкоћама, негативним појавама, субјективним слабостима и предстојећим задацима организованих социјалистичких снага на остваривању политике економске ста-

Приморске
Новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампана: Издавачко-штампаларско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 48 дина; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

Има ријеч: НЕДЕЉКА МЕЈИЋ, друштвени правобранилац самоуправљања

Још увијек недовољно афирмисана институција

Обратили смо се НЕДЕЉКИ МЕЈИЋ, друштвеном правобраниоцу самоуправљања, с молбом да за наше читаоце одговори на неколико питања: да ли се институција општинског друштвеног правобраниоца афирмисала онако како то предвиђају законски прописи, а ако није, који су разлози зашто ова институција није сасвим у функцији коју треба да има, да ли је било примјера несамоуправног понашања (кршења права радних људи, изигравања прописа, самовоље) од стране појединаца ООУР-а, радних и других организација и, најзад, да ли је општински друштвени правобранилац самоуправљања досљедно остварио своју функцију?

ЗАКОН ЈЕ ТАЧНО РЕГУЛИСАО

Ова институција — рекла је другарица Мејић — довољно се афирмисала кроз стицање мјеста и улоге у свијести радног човјека. Она се у остваривању самоуправљања и заштити самоуправних права радника заједништвом супротставља кршењу самоуправних права, самовољи појединаца, неодговорном понашању појединих органа управљања, изигравању законских прописа или самоуправних општих аката.

Теоретски, гледано с аспекта организације рада, сарадње с појединим субјектима које је закон дефинисао у борби за заштиту самоуправних права и друштвене својине, ова институција још увијек није, бар на општинском нивоу, афирмисана, односно још увијек се не зна шта је институција друштвеног правобраниоца, чији је то орган, шта је његова надлежност, шта он „смије“ да ради самостално, а гдје треба да се претходно консултује, па да „то“ пренесе у своју надлежност.

Међутим, закон је тачно регулисао сва ова питања, па је самоиницијатива, уобичајена у законском руху, врло присутна у раду ове институције, што се понекад и замјера — мисли се да друштвеном правобраниоцу доста пута није мјесто на сједницама органа управљања кад се рјешавају „горућа“ питања. То се коментарише као мијешање у самоуправно одлучивање ООУР-а или радне организације. Нажалост, не схвата се да је превентивно дјеловање друштвеног правобраниоца баш у ООУР-у, радној организацији, мјесној заједници, самоуправној интересној заједници и да је од непроцењивог значаја за рјешавање спорног питања, самоуправног договарања, без посредовања суда или других правосудних органа.

ШТО СВЕ РАДНИЦИ ПРИГОВАРАЈУ?

Из године у годину број предмета расте. Да ли је то потврда да су радници схватили институцију, њен значај, мјесто и улогу у овом самоуправном систему или то указује да су „прекршиоци“ врло упорни, ствар је за размишљање. Мислим да има и једног и другог. У 1978. години обратили су се друштвеном правобраниоцу својим приговорима 116 радника, док је у овој години, закључно са јуном 1980, регистровано 89 предмета. Углавном, то су приговори везани за стамбена питања, личне дохотке, самоуправна општа акта (њихову примјену), неизвршавање судских пресуда и самоуправно организовање.

Илустрације ради, може се истаћи да је, на примјер, до кршења самоуправних права радника дошло рад-

њом инокосног пословног органа у девет случајева, радничких савјета и њима одговарајућих органа (комисија) у 57 случајева, те радном овлашћеном или одговорном лицу у 22 случаја. Тако су евидентирани 34 повреде код заснивања, трајања и престанка радног односа, а код стицања, распоређивања дохотка и средстава за личну потрошњу евидентирано је 27 повреда, у стамбеној области 17, код остваривања других самоуправних права радника — 7. Грубо кршење самоуправних права радника изражено је код бившег ООУР „Праха“ који је од јула 1979. године трансформисан у радну јединицу при ООУР „Инострани и домаћи туризам“ Путник — Београд, иако је то било супротно члану 320 и 326 ЗУР-а. Због тога је, и у вези с тим, дошло до поремећених самоуправних односа, па је друштвени правобранилац два пута предложио привремене мјере и покренуо поступке пред Уставним судом СРЦГ и Судом удруженог рада. Стицајем околности, и због спорог дјеловања појединих других органа, онемогућено је да се спроведу привремене мјере које је благовремено предложио друштвени правобранилац, о чему је обавијештена и Скупштина општине преко комисије која је имала задатак да види да ли је могуће примјенити предложене мјере, јер су се измијениле околности. Основна организација се у међувремену трансформисала у радну јединицу! То указује на неозбиљност и споро договарање да се дође до заједничког става у предузимању законских мјера.

О КОНКУРСИМА

Доношење самоуправних општих аката врши се не рјетко мимо законом утврђеног поступка, посебно када је у питању њихово доношење личним изјашњавањем — референдумом. Не поштује се члан 463 ЗУР-а по коме се питања од виталног значаја за радника и као његова неотуђива права не могу рјешавати на радничком савјету или путем комисије коју он именује. Због таквих понашања правобранилац је покренуо поступке код Уставног суда СРЦГ за преиспитивање уставности и законитости таквих аката, које је он поништио. Непоштовање друштвеног договора о запошљавању често се завршава судском пресудом којом се поништава одлука о избору кандидата или сам поступак конкурса. Због већег личног дохотка или боље фотеље прелази се из једне у другу радну организацију, успијева се на конкурс, а радни људи који чекају незапослени по више година и даље чекају „боље дане“, док неко схвати да се мора поштовати друштвени договор о запошља-

вању, или о кадровској политици.

Не треба занемарити произвољна тумачења појединих одредби друштвеног договора о кадровској политици, посебно када је у питању морално-политичка подобност кандидата, па се — ако се и такви „папири“ уопште у пракси и издају а говоре да ли је кандидат подобан или не — уопштавају, недовољно су јасни и правно недефинисани. Догађа се да конкурсне комисије добију такве сагласности од надлежног органа (координационог тијела), последице утврђеног предлога свога кандидата, умјесто да буде обрнуто, тј. да све структуре координационог тијела размотре предлог, па га онда као мишљење и смјерницу у избору кандидата доставе конкурсној комисији на даљи поступак.

РИЈЕЧ-ДВИЈЕ О СТИЛУ У РАДУ

Још увијек смо „сачували“ схватања, боље речено навике да се „ствар“ заврши, па тек онда да се правно уобличи преко надлежних самоуправних органа. Није риједак случај да радник почне и да ради, једноставно „осване“ на радном мјесту, и онда се питају „ко га је довео“.

На једној од сједница Скупштине општине било је приговора да друштвени правобранилац има више „наредбодавни“ стил у раду. Мислим да је у питању погрешно тумачење и схватање у прилазу проблематици. Ако друштвени правобранилац самоуправљања у извесним ситуацијама мора да користи изричито законски текст, односно да га примијени, онда то није „наредбодавни“ стил у раду, већ примјена законских прописа. Повод за овакво тумачење појединих ООУР-а (на примјер „Светог Стефана“, а можда и других) био је због тога што је друштвени правобранилац самоуправљања, последице дужних интервенција за доставу нормативних аката а понегдје и за њихово доношење и усаглашавање, пошто су већ законски рокови истекли, био приморан да покрене у девет случајева прекрајни поступак против ООУР-а и њихових инокосних пословних органа као законом позваних за законитост у раду и примјену самоуправних општих аката. Ипак, сарадње има, самоуправног договарања такође, али убудуће мора бити више превентивног дјеловања од стране свих законом дефинисаних и одређених субјеката у циљу заштите самоуправних права радника, друштвене својине и целокупног самоуправног система.

В. Станишић

ТАМО-АМО ПО ОПШТИНИ

Капу доље

Ради се о нашим ватрогасцима. О њима се расправљало на разноразним форумима више пута. Претресан је њихов рад и изричане критике. И трајало је то до скоро. Љутили су се и међусобно жадали, али нису гласно реаговали. Као да су чекали прилику да на дјелу покажу колико су критике оправдане.

Пожар на Завали, крајем јула, изненадан и опасан, затекао их је спремно. Још нису били о пожару обавијештени ни сви надлежни органи, а они су се нашли на лицу мјеста. Пожар је угашен у рекордном року. Жертвовање, обученост, спремност и ефикасност дошли су до пуног изражаја. Вратили су се гави, знојави, исцјепани, али задовољни.

Другови ватрогасци, овакви су најбољи одговори на критике. За ово што сте урадили у првој провјери готовости капу доље! Само тако наставите.

МОРАМО БИТИ ЈЕДНАКИ

Када се ради о правима, сви их тражимо. Тешко ономе ко та права неједнако дијели. Међутим, не понашамо се тако када су у питању обавезе. Не извршавамо их сви подједнако. То долази до изражаја и приликом обављања противпожарних дежурстава по мјесним заједницама. Док су једни бдјели на стражарским мјестима, други су се неоправдано безбрижно одмарали.

Да би те „заборавне“ грађане подсјетили да права и обавезе имају једнак третман, из Мјесне заједнице Будва I упутили су Штабу цивилне заштите општине Будва списак грађана који нису поштовали наредбу о завођењу противпожарног дежурства. Очекује се да ће скорањи разговори ових грађана са општинским судијом за прекршаје превентивно дјеловати на будуће обављање грађанских дужности.

СТАРИ ГРАД ЖИВИ

Рушен је до темеља и обнављан више пута. И тако вјековима. Мислили смо да ће га прошлогодишњи земљотрес бар за неколико година лишии живота. И преварили се у томе.

Заједничка безбједносна акција радника унутрашњих послова, инспекцијских органа и активиста Мјесне заједнице Будва I показала је право стање ствари. Будвански древни град, разрушен, искривљен, просто ојађен, поново живи. По његовим улицама, бљеште свјетилке. Вода је поново, последице више од године дана, почела да тече водоводним цијевима, закрпљеним, импровизованим. Сједи се у вечерњим часовима на терасама неразрушених домова, истина у необичајеном декору. И чује се поново оно приморско, комшијско довикивање, које нам је толико недостајало.

Стари град, званично проглашен мртвим градом, незванично живи. Људи су се вратили у своје домове. Истина, мали број, али су се, ипак, вратили.

НАШЕ НАРАВИ

Ни година није бла прошла од земљотреса, а заборавили смо га. Сада, у жеку сезоне, да не говоримо. Поново прикривамо приходе од издавања кревета, опет „двљамо“ са цијенама. У трци за зарадом често не бирамо средства. И тако редом. И тако даље.

Тако је или нешто слично са становима солидарности. Истина је да се дијеле мјесецима, и никако да се подијеле. То ствара нервозу, уноси несигурност, јер су увијек присутне којекакве интриге. Међутим, када су се појавили први предлози о расподјели тих станова било је бучних реакција, и то у већини нереалних, необјективних, нескромних. Још званична одлука није ни донешена, а почели су да се улажу писмени протести, од којих се већина не може другачије третирати него као нека врста притиска на Комисију прије њеног дефинитивног изјашњавања.

— Да су становници солидарности скромнији, и ми бисмо се тако понашали, — рече један заинтересовани грађанин. И то му дође као цијела истина. То што је урађено изграђено је квалитетно и комфорно, затоваљујући несебичној помоћи југословенског друштва. Ради тог друштва и његових чланова, који су то омогућили, требало би те протјеве, који долазе из материјалних побуда, прикрити до даљегга.

Д. Ј.

Обавјештење у вези служења војног рока

ОБАВЈЕШТАВАЈУ СЕ СВИ РЕГУТИ-ОБВЕЗНИЦИ КОЈИ СУ ЗАВРШИЛИ СРЕДЊУ ШКОЛУ У ШКОЛСКОЈ 1979/80. ГОДИНИ, А КОЈИ СЕ ВОДЕ КОД ОРГАНА НАРОДНЕ ОДБРАНЕ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БУДВА, ДА СЕ ЈАВЕ ОДЈЕЉЕЊУ НАРОДНЕ ОДБРАНЕ НАЈКАСНИЈЕ ДО 25. АВГУСТА 1980. ГОДИНЕ, РАДИ УПУТА НА ОДСЛУЖЕЊЕ ВОЈНОГ РОКА. РЕГУТИ-ОБВЕЗНИЦИ КОЈИ СУ СЕ УПИСАЛИ НА ВИШЕ ИЛИ ВИСОКЕ ШКОЛЕ ДУЖНИ СУ ПОНИЈЕТИ СА СОВОМ ИНДЕКС.

У МЈЕСНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ БУДВА П

О слабостима отворено

Основна организација Савеза комуниста Мјесне заједнице Будва П организовала је првом половином јула састанак представника радних колектива и друштвено-политичких организација на тему — разматрање слабости које негативно утичу на ток туристичке сезоне.

Највише пажње посвећено је одржавању чистоће на подручју Мјесне заједнице, прије свега у кругу већих туристичких објеката (у ауто-кампу на Словенској плажи), на плажама, улицама и у парковима. Садашњим начином одржавања чистоће на овим теренима, с обзиром на велики број туриста, не можемо бити задовољни. Словенску плажу купачи затичу ујутру затрпану отпаcima од претходног дана, што значи да радници градске чистоће на плажу и не привиру по неколико дана. Сличан однос је и што се тиче одржавања улица у насељу Подкошљун, гдје у туристичкој сезони, као и зими, ове послове обавља један једини радник! Није испуњен програм припрема за сезону ни у оном дијелу који се односи на означавање саобраћајница и обилеживање пјешачких прелаза. Урбанистичка служба, инспекција, ДДД служба и Самоуправна интересна заједница за изградњу и уређење наше општине, такође, нису испунили обавезе које су преузели програмом припрема за туристичку сезону. На Словенској плажи није изграђен ни један нови мокри чвор, а постојећи се не одржавају како треба. Заход

пored Студентског одмаралишта, на који су упућени и гости двије угоститељске радње (имале су дозволу само за услуге у киоску, а сада су додале још и терасе), угрожава чистоћу на овом дијелу плаже. Слична је ситуација и на другом крају Словенске плаже, гдје једини санитарни чвор, испод терасе хотела „Парк“, стоји закључан, па су гости принуђени да физиолошке потребе обављају у оближњим парковима.

У поређењу с ранијим годинама, рад службе за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију далеко је слабији. Ово се манифестује кроз све већу „најезду“ разних инсеката, особито комараца, који загорчавају живот у вечерњим часовима.

На састанку је било ријечи и о пријављивању гостију који бораве у приватном смјештају. Уобичајено је да се гости пријављују као пријатељи и родбина и на тај начин се избјегава плаћање друштвених обавеза. Апелује се на туристичку инспекцију да успостави тјешњу сарању с органима мјесне заједнице и подручним турист-биороима, што би њихов рад учинило далеко ефикаснијим. Исто тако, стављено је у задатак Мјесној заједници да више пажње посвети праћењу извршавања задатака професионалних комуналних служби, општинских органа и других субјеката који су дужни да, у оквиру свог дјелокруга, испуњавају обавезе за које примају надокнаду од друштвене заједнице.

Јаз ноћу

„Споменици револуције“ нови туристички водич

Хиљаде туриста, ученика и грађана из свих крајева наше земље обилазе Сутјеску, Козару, Неретву, Кумровец, Јајце, Дрвар, Цетиње, Колашин, Крагујевац и друга мјеста, гдје се налазе споменици из народноослободилачке борбе и социјалистичке револуције. За посјетиоце је припремљено и штампано двадесетак туристичко-историјских водича „Споменици револуције“ („Сутјеска“ — два издања у укупном тиражу 120.000 примјерака, „Крагујевачки октобар“ — три издања — 220.000, „Козара“ и „Дрвар“, по 100.000

примјерака, „Неретва“ 50.000, „Дурмиторска партизанска република“ 20.000 примјерака).

Ових дана изашле су из штампе двије такве публикације: „Фоча — фочански период народноослободилачке борбе“ и „Национални парк Петрова гора“, док је нешто раније штампан „Спомен-парк Кумровец“ у 50.000 примјерака.

Туристичко-историјски водичи „Сутјеска“, „Спомен-парк Кумровец“, „Дурмиторска република“ и други представљају својеврсне приручнике о најсвјетлијим стра

ницама наше најновије историје.

У водичу „Сутјеска“ описана је пета непријатељска офанзива, херојство пролетерских бригада и погибија Саве Ковачевића, Веселина Маслеше, Ивана Горана Ковачића... На потресан начин описана је битка за рањенике и пробој партизанских јединица.

Ускоро ће се појавити туристички водичи Колашина (чије се штампање приводи крају), Цетиња, Титограда, Вирпазара и још неких мјеста.

В. Г.

НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ

Салон аутомобила

У просторијама Јадранског сајма крајем јула је извршена промоција новог производа крагујевачке „Заставе“ — „Југо 45“ — за подручје Црне Горе, Херцеговине и Далмације. Овом приредбом означен је почетак рада салона аутомобила домаће производње на Сајму којег су заједнички отворили „Црвена застава“ из Крагујевца, титоградски „Индустријаимпорт“ и „Југопетрол“ из Котора. Истакнуто је да ће се за вријеме трајања салона — он ће постати традиционална манифестација — вршити уговарање продаје 400 возила типа „Југо-45“ за подручје Црне Горе.

На површини од 600 квадратних метара отворен је продајно-изложбени салон „Новог дома“ из Београда. Овдје се продају на мјештај, теписи, стерео-уређаји, бијела техника. Ку

плени материјал се камионима одвози на удаљеност од 50 километара од мјеста продаје. Треба напоменути да је „Нови дом“ закупио једну од шест сајамских хала за наредних пет година.

Захваљујући грађевинској оперативи Београда, радови су завршени на вријеме

ХОТЕЛСКИ КОМПЛЕКС НА БЕЧИЊКОЈ ПЛАЖИ

Најатрактивнији на Јадрану

ЗАВРШЕТОМ РАДОВА на хотелу „Монтенегро“ и „Ц“ блоку хотела „Белви“ и њиховим пуштањем у промет, средином јула прорадио је пуним капацитетом хотелски комплекс на Бечињској плажи који је данас најатрактивнији угоститељски пункт на Јадрану. Санацијом, адаптацијом и доградњом овај комплекс добио је пуно нових садржаја. У „Сплендиду“ је уграђено централно гријање, инсталирана нова канализација, проширени кухиња и ресторан и адаптирани салонски простори. У плану је изградња

спортске сале и зимског базена, тако да ће овај објекат бити у потпуности спреман за зимски туризам. Наравно, изградња ће зависити од могућности добијања кредита. „Медитеран“ је добио нове апартамане, а „Гарни“, који је ранијих година пословао као депанданс хотела „Монтенегро“, изградњом ресторана и кухиње формиран је као посебна хотелска јединица. У хотелу „Монтенегро“ уређен је велики диско-клуб и простор за централизоване неких технолошких функција: пекара, транжирница, сладичара. У при-

земљу „Ц“ блока хотела „Белви“ изграђен је трговачки простор и посебна доручкованица, а нови садржај хотела „Белви“ чине таверне и казино.

Хотелски комплекс на Бечињској плажи добио је нову расвјету. Рефлекторима су освијетљена четири спортска терена тако да гости могу и ноћу да играју тенис и мали фудбал.

Наравно, све се није могло урадити за годину дана. Преостале су још неке незнатне дораде, као што су улаз у хотелски комплекс који треба учинити што атрактивнијим, изоловани паркинг за аутомобиле, чиме би се обезбиједио мир у комплексу, обогативање парковних површина новим културама. Када све то буде готово, овај комплекс ће се уврстити међу најатрактивније на Медитерану.

Иначе, хотелски капацитети, како нам је саопштио директор др Ратко Вукчевић, добро су попуњени. Око 75% гостију је из иностранства, а остало су домаћи, и то већином они који редовно долазе.

— Желио бих да истакнем залагање грађевинске оперативе Београда — рекао је на крају др Ратко Вукчевић — која је, и поред великих тешкоћа — кратког рока, несташнице грађевинског материјала, кишног периода — за годину дана постигла, такорећи, немогуће.

В. Станишић

Са дочека екипе приликом повратка у Будву

ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА

На овогодишњем, петом по реду, телевизијском такмичењу „Игре без граница“ Југославију је представљала екипа из наше општине. Такмичење је од-

говорило међу присутнима, као и шире — на италијанској телевизији, радију и штампи. Томе је, свакако, допринио и висок пласман наше екипе — треће мје-

Црна Гора и наши колективи, „Јадрански сајам“ и „Монтенегротурист“, већ низ година одржавају добре пословне односе. Уследиле су и понуде за братиљене са Будвом од стране градова Мартина Франка из Италије, Сантарена из Португалије и Мерксема из Белгије. Градоначелник Мартина Франка изразио је велику заинтересованост за сарадњу са Будвом на културно-умјетничком, спортском и привредном плану.

В. С.

Влатко Дакић, Даринка Љубиша, Боро Лазовић и Мићо Марковић

Јованка—Лала Поповић и Драгана Дејановић

ржано 9. јула у граду Мартина Франка у Италији. Тих дана град-домаћин и читав провинција Пуља били су заокупљени настојањем да свим учесницима учине боравак што љепшим.

Нашу екипу предводио је Предраг Ђулафић, председник Скупштине општине. Боравак у Италији искоришћен је за организовање низа туристичко-пропагандних акција. Тако се о нашем граду и будванској ривијери посебно

сто — у великој конкуренцији из седам европских земаља: Белгије Швајцарске, Француске, Италије, Португалије, Велике Британије и Западне Њемачке.

— Резултати такмичења нису били толико важни колико успостављање контаката између спортиста и градова — рекао нам је председник Ђулафић. — Наша екипа била је изузетно срдечно примљена од свих делегација, а посебно од града-домаћина и представника Пуље са којим СР

Мало објеката за одмор дјеце

У нашој Републици, посебно на Црногорском приморју, има мало објеката за одмор дјеце и омладине. Највише дјечјих одмаралишта има у Улцињу, Сутомору, Бечићима, Бијелој, Зеленици и на Веруши у титовградској општини. Ни једно одмаралиште нема базен, гдје би дјеца могла учити да пливају.

Велика улцињска плажа веома је погодна за дјецу и непливаче. На њој се налазе три већа објекта за одмор дјеце. Одмаралиште „Сутјеска“ у Сутомору познато је по томе што у њему љетују дјеца из свих крајева наше земље. У тамошњем објекту титовградског Савјета за старање о дјецџ прошле године љетовало је око хиљаду малишана, а и сада се смјењују веће гдупе дјеце. Цетиње има објекте у Бечићима и на Ивановим Коритима. На будванској ривијери, посебно у Петровцу и Будви, љетоваће много родитеља с дјецом и читаве школе с наставницима. Ипак, рачуна се да ће тек свако пето дијете боравити на мору или планини, а то је мало.

Савјети за друштвено васпитање и бригу о дјецџ, управе школа и организације удруженог рада нису се довољно бринули да малишани што боље искористе љетне мјесеце и зимски распуст, да науче да пливају и скијају. Можеда би се неки хотел, особито они који имају базене, могао преуредити за смјештај дјеце, а приликом пројектовања нових објеката требало би повести рачуна о одмору дјеце.

Љети се многе школске зграде претварају у дјечја одмаралишта. Училинице постају спаваонице, а зборнице трпезарије. Такав одмор је јефтин. Наставници сами набављају и спремају храну. Приходи од тако изнајмљених школских зграда служе за излете, уређивање дворишта, набавку учила и подмиривање других потреба.

Већ дуже времена предлаже се да не би требало да се школска година у свим школама завршава истог дана, а да у основним и школама усмјереног образовања почне 15. септембра.

В. ГОЉНИЋ

СВАДБА У ОЧЕВОМ ЗАВИЧАЈУ

БИО ЈЕ ТО НАЈВЕСЕЛИЈИ ДАН у новоотвореном ресторану „Видиковац“ изнад Будве. Бројне званице, орила се прјесма, снажна, сватовска... Конобари су журили, носили јела и пића, дизале су се здравице на нашем и енглеском језику. Младоженија је био галантан — потрошио је тога дана око 60.000,00 динара.

Све ово не бисмо биљежили да свадба по много чему није била необична. Младоженија је био син нашег исељеника. Данило Станишић рођен је у Монтани, а млада, Босилка родом Наранџић, из Лике, такође је стигла преко океана. Били су ту браћа Данилова — Радомир и Саво, кум Саво Бокун, такође наш исељеник, и готово сви Станишићи који се налазе на подручју наше општине. Свадби су присуствовала и дјена младаца из првог брака. Данилови синови Марко и Стево и Босилкина кћерка Невенка...

ЧЕЖЊА

— Мој отац Марко пошао је из Станишића још прије првог свјетског рата. Било му је 15 година када је, као и многи из овог краја, кренуо трбухом за крухом. Населио се у Монтани, у Бјуту, засновао породицу, стекао нешто иметка. Дочекао је ду боку старост и умро далеко од свог краја. Ја сам с браћом често ковао план да посјетимо очев родни крај, али увијек нас је нешто ометало.

Конечно смо ријешили да овог љета дођемо. Ја сам хтио да се ту и оженим, да тај дан прославим с рођацима и пријатељима које до тада нисам видио. И одушевљен сам — петнаестак дана проведених на будванској ривијери за све нас су најсрећнији тренуци — прича Данило.

Данило је власник једне грађевинске компаније у Бјуту и веома добро живи. Један од синова је студент, други је остао да помаже оцу у фирми. Радомир је ранчер, а Саво пензионер. Говоре по мало наш језик. Босилка је радила у Даниловој фирми као службеник. Ту се родила љубав и службеница је поста ла газдарица.

Необична „америчка експедиција“ била је смјештена у граду-хотелу „Свети Стефан“. Тамо су само спавали. Жељели су све да виде, свуда да стигну: обилазили су Приморје, Ловћен, музеје на Цетињу, села у залеђу. Хтјели су свим чулима да упију боје и звуке очевог завичаја...

НА ЗГАРИШТУ

Најдирљивије је свакако било у родном селу њиховог оца. У Станишићима над Будвом, постоји кућа, боље рећи, кућиште где се родио Марко Станишић. Током рата ово устаничко село попаљено је од стране Италијана, па и та кућа. Обновљена је након рата, али ју је прошлогодишњи земљотрес, као и друге околне, сранио са земљом.

— Нашли смо се под ста-

рим храстом, како ми рекоше зборном мјесту многих генерација Станишића — прича Радомир. — Лијеп љетњи дан, природа мирише, ми весели и раздрагани. Не можемо да вјерујемо да смо у селу о којем нам је отац толико причао. Прошле су године и деценије и тек смо сада све то видјели и доживљели.

Најстарији од браће, Саво, био је највише дирнут. Пољу био је праг старе куће и заклео се да ће опет доћи, да ће обновити кров и да ће, макар једну ноћ, под њим преспавати.

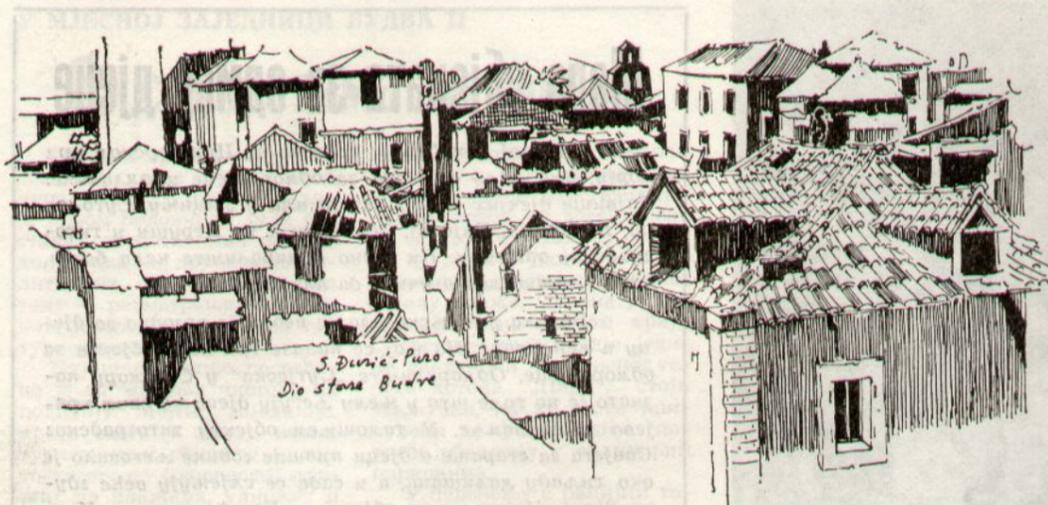
УСПОМЕНЕ

У самом селу Станишића из Монтане зачас су се одвојили, договорили се нешто и онда то саопштили рођацима: за пут који градите до магистрале Будва — Цетиње и за остале потребе прилажемо 5.000 долара.

— Мада сам о Југославији чуо доста лијепог, нисам вјерово да је све тако. Родни крај мог оца најљепши је крај на свијету. То је истина, запишите то, јер ја сам доста пропутовао и видио. А тек људи — па то је љепше од свега! Сваког дана обилазимо другу кућу, другог рођака. И свуда прјесма и веселје. Живи се лијепо. Нове куће, хотели... Још да није било тог земљотреса...

Младенци су, наравно, били највише одушевљени, а и сви остали носе прелијепе успомене с будванске ривијере.

Саво ГРЕГОВИЋ

Слободан—Пуло Ђурић: Дио старе Будве

ПОВОДОМ НАЈНОВИЈИХ АРХЕОЛОШКИХ ОТКРИЋА

ТРАГОМ НЕСТАЛИХ ЦИВИЛИЗАЦИЈА

...„АВАЛА“ ОТКРИВА БЛАГО. Да није ње, не бисмо знали шта лежи испод нас, које ли су све цивилизације, оставиле трага на овом тлу. Она је показала да је Будва једно од најстаријих насеља на Јадрану (неки сматрају и најстарије) и да представља најмаркантније археолошко налазиште на нашој обали...

Овако се ових дана говори у Будви. Јер, приликом копања темеља за нови хотел, у непосредној близини старог, пронађена је керамика која потиче из грчког периода, такође и један гроб који казује да се некропола даље шири, да је знатно већа него што је до сада откривено. Радови на изградњи овог објекта су привремено прекинута да би се наставили када стигне екипа археолога и других стручњака који ће пратити даље радове, како би се антички предмети сачували и истраживања текла темељито.

● ИСКОПАВАЊА

Приликом копања темеља за хотел „Авала“ 1938. године пронађена је чувена Будванска некропола која потиче из илирског, хеленистичког и римског периода. Пронађени су драгоцени предмети, али истраживања тада нису подробије спроведена. — У периоду између 1951. и 1955. године детаљније су настављена истраживања на овом локалитету и откривени су нови дјелови некрополе и драгоцени материјал у њој. Тако је настала чувена збирка „Античка Будва“ која се данас чува у Музеју у Будви, а коју чини 500 експоната. Нажалост, недостају изузетно вриједни примјерци — златни накит из хеленистичког периода — који су махом дошли у руке приватних колекционара — каже Станко Паповић, кустос Музеја у Будви.

Иако се у другом покушају радило дуже, темељитије и стручније, истражен је само дио некрополе. Отприлике око 30 ари, а рачуна се да се пружа од мора до самоуслуге „Центропром“ и даље до подножја брда Спас. Уз то, уопште није пронађен антички град Будва, а сасвим је логична претпоставка да се уз некрополу налазио и град.

● НОВА ОТКРИЋА

Након земљотреса одлучено је да се изврши доградња и адаптација овог објекта. Прво су скинута два

спрата старог хотела, а прије два мјесеца почели су радови на ископавањима темеља за нови хотел који ће се градити уз стари објекат. Тада су и пронађени предмети из хеленистичког периода. Нажалост, уз раднике „Комграпа“ није било археолога и других стручних лица, па је уништено доста керамике. Камioni су одвозили земљу на депоније и тамо је вјероватно отишло и нешто блага. Срећом, ту се нашао Др Мирко Ковачевић, архитекта у Републичком заводу за заштиту споменика културе СР Србије који са екипом изводи радове у Старом граду. Човјек који се преко двије деценије занима за археологију и помно истражује и ове крајеве, одмах је уочио да се ради о античким предметима.

— Предмети које сам нашао припадају хеленистичком периоду. То су фрагменти керамике (изломљене везе), а мало даље нађена је и гробница која припада истом добу и указује на богатство некрополе. Несхватљиво је, међутим, да су почети радови на новом хотелу, а да претходно инвеститор, ООУР „Авала“, није о томе обавијестио Завод за заштиту споменика културе СР Црне Горе, како би се обезбиједио стручни надзор. Градитељи и инвеститор вјероватно су се плашили да ће истраживања прекинута и успорити радове. То је јасно када се ради о оваквом налазишту — уосталом и законска је обавеза једних и других да обезбиједи стручни надзор.

Потом је стигла екипа Завода за заштиту споменика културе Црне Горе и радови су прекинута. Према ријечима Чедо Марковића, археолога у Заводу, срећом није дошло до већих штета, нешто битније није упропаштено. Међутим, ово је велика поука како не треба радити када су у питању овакве ствари. Радови ће на овом локалитету бити настављени уз надзор стручне екипе Завода.

● НОВА ТРАГАЊА

Даљим радовима који ће се спровести на овом дијелу, највјероватније је да ће се открити нови гробови и други предмети Будванске некрополе. Она ће се детаљније истраживати и збирка „Античка Будва“ биће употпуњена новим експонатима које туристи са великим интересовањем разгледају.

Међутим, то не значи да ће бити и заокружена истраживања археолога у Будви.

— Напротив — истиче Др Мирко Ковачевић. — Кроз неколико дана ми у Старом граду почињемо археолошка истраживања. Она су обавезна и чине дио програма везаног за обнову Старог града који је оштећен у земљотресу. Поставићемо неколико сонди на том простору. Све што се ископа снимити ће се и детаљно биљежити. Постоји вјероватноћа да се наиђе на дио античког града Будве. За сада је откривена некропола, али је логична претпоставка да је уз њу негде и град. Уколико успијемо да маркирамо то мјесто, био би то историјски подухват. Уз то у Старом граду постоји још и остатака других цивилизација. Наилазимо већ на предмете који наговјештавају остатке из доба ране Византије.

„КАЊОШ“ ГОСТОВАО У ТРОГИРУ

На позив Туристичког савеза Трогира, културно-умјетничко друштво „Кањош“ учествовало је на традиционалној смотри јадранског фолклора, која је одржана од 25. до 28. јула ове године. Овогодишња смотра била је посвећена Дану устанка народа Хрватске. На културној манифестацији у Трогиру „Кањош“ је успјешно представљао Будву и нацу Републику.

С. Р.

Будва је, дакле, по трећи пут на мети археолога, љубитеља и познавалаца старина. Истраживања која су у току и она која ће ускоро услједити даће одговоре на питања; шта још скрива некропола, где је антички град Будва, који су још цивилизације оставиле трагова на каменим плочницима древне Будве? Све ће то итекако користити у обогаћивању туристичке понуде метрополе црногорског туризма.

Саво ГРЕГОВИЋ

ИЗ РАДА МАРКСИСТИЧКОГ ЦЕНТРА

ОМЛАДИНСКУ И ШКОЛУ САМОУПРАВЉАЧА ЗАВРШИЛО 40 ПОЛАЗНИКА

Организационо и литературском оспособљен Центар за марксистичко образовање почео је пружати помоћ основним организацијама Савеза комуниста. Предавачки кадар чине друштвено-политички радници с подручја наше општине, а повремено се ангажују и истакнути културни и јавни радници из других крајева. Задаци Центра су да ради на идеолошко-политичком и друштвено-економском образовању чланова СК, омладине, радних људи и грађана, као и чланова свих друштвено-политичких организација, да љачку свијест, оспособљава развија њихову самоуправљујући их за конкретне акције и да систематски прати и развија облике марксистичког образовања, подстиче и организује нове облике и садржаје овог образовања и да се непосредно ангажује на истраживању и изради одговарајућих материјала о стању идејно-политичке свијести у основним организацијама СК и другим друштвено-политичким организацијама; да организује расправе, трибине и семинаре и помаже радним организацијама, мјесним заједницама и другим самоуправним организацијама у ангажовању, образовању, и припреми кадрова који раде на марксистичком образовању; да се бави теоријском разрадом појединих идејно-политичких питања од интереса за остваривање мјера и функција друштвено-политичких организација у самоуправном животу општине.

Средином марта ове године усвојен је програм идеолошко-политичког оспособљавања и марксистичког образовања комуниста. Њиме се предвиђа обрада четири теме по основним организацијама СК. На тај начин би се комунистима омогућило упознавање с основним програмским и организационим принципима СК као темељом њихове друштвено-политичке акције. Поред ових, свака основна

организација треба да обради још најмање двије теме, одабране према проблематици рада. Ово се односи на организације удруженог рада, комунисте у мјесној заједници, основним организацијама у области културе, здравства и социјалног старања, у органима управе, друштвено-политичким и друштвеним организацијама. Изабран је такав начин рада који обезбјеђује активну улогу сваког члана у процесу обраде.

У току ове године истичала се активношћу Омладинска политичка школа. Сва су предавања на вријеме одржана, а с успјехом је завршило 13 полазника.

ИНФОРМИСАЊЕ НА ДЈЕЛУ

Ових дана појавио се Билтен ООУР „Хотели Свети Стефан“, који у свом првом броју прегледно и потпуно информира радне људе о најважнијим питањима из овог колектива.

Такође је успјешно радила школа самоуправљача првог степена коју је похађало 27 полазника.

Ове године предвиђа се и организовање рада Марксистичке трибине — друштвено-политичком и привредном активу општине у мају је одржао предавање „О неким карактеристикама новог система самоуправног друштвеног планирања“ др Абдул Курпејовић, директор Републичког завода за друштвено планирање. Слушаоци ће бити привремено чланови политичког актива општине. Преиспитује се могућност организовања семинара за секретаре основних организација СК и комунисте чланове појединих делегација.

В. Лековић

Библиотека у Светом Стефану

У циљу обогаћења туристичке понуде и задовољења културних потреба гостију, у хотелу „Свети Стефан“ је ове године отпочела са радом библиотека. Ради се о потпуно новом хотелском садржају, којему се у почетку није могао одредити обим, нити пак предвидјети сви видови потреба гостију. Интересовање за оваквом врстом понуде прешло је сва очекивања. Хотелски гости постали су стални посјетници. Узимају књиге и штампу на страним језицима, и враћају их по употреби. То чине и по неколико пута дневно.

Може се већ оцијенити да је отварање библиотеке потпуно успјела акција, која је у знатној мјери допринијела анимација становника града-хотела. Због тога треба даље радити на проширењу књижног фонда библиотеке и њеном обогаћењу новим садржајем.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

УЗ ОСАМДЕСЕТОГОДИШЊИЦУ РОЂЕЊА

ТОНЕ СЕЛИШКАР — ПОЗНАТИ ДЈЕЧЈИ ПИСАЦ

ПОЗНАТИ ОМЛАДИНСКИ И ДЈЕЧЈИ ПИСАЦ Тоне Селишкар (1900 — 1969) припадао је кругу књижевника који су се определили за социјалну ангажованост у свом раду. Још као младић придружио се напредном радничком покрету, због чега је прогањан и хапшен у вријеме бивше Југославије.

Рођен је 1900. године у Љубљани. Отац му је радио на железници као машини-вођа, а мајка у фабрици дувана. Завршио је учитељску и вишу педагошку школу, а затим службовао као учитељ у разним мјестима Словеније. Сарађивао је у радничким друштвима „Слобода“, „Взајност“ и „Ца-

нкарјева дружба“. Због сарадње у збирци pjesama „Књига другова“ затворен је у Великој Кикинди. Уређивао је антифашистички књижевни „Зборник 39“. За вријеме рата обављао је више функција у љубљанској организацији ослободилне фронте. Од септембра 1943. године активно уче-

ПРИЧА О МАЗГИ

(одломак)

МАЗГИ ЈЕ БИЛО ИМЕ МУКИ. Била је витка као срна, имала глатку сјајну длаку, и кад би је опрала и истимарили, била је одиста лијепа и гиздава, тако да се сама кришом огледала у бари и од задовољства стригла ушима. При оном нападу изгубили смо све своје ранце, и глад би нас својски мучила да нам се није придружила мазга. На њој су висиле вреће у којима су се налазиле саме благодати: двопек, конзерве, пиринач и со, чак и цигарете. А цигарете су за партизане иста таква посланица као за одојче цуцла. Грлили смо мазгу од разнежености. Већ три дана, у ствари, нисмо јели.

— Одмах ћемо овдје вечерати! — рече најгладнији друг.

— Не, сувише смо близу пута! — вели искусан, стари партизан. — Хајдемо с оне стране пута, тамо су такве шуме да нас неће пронаћи!

Послали смо патролу до пута. Све је сигурно, без бриге можемо прећи на другу страну, само смо у даљини чули зврјање тенкова. И пошли смо. Одиста смо били тако узмучени да смо се једва кретали, али мисао о благодетима које је мазга носила подмазала нам је уморне табане. Пут је био слободан, нигдје ни трага ни гласа од Шваба. Хајд! онда, преко пута! Али, кад смо били сви на путу, нашу мазгу спонаде тврдоглавост. Ни макак! Вукли смо је, гурали, преклињали, батином јој доказивали да не ради добро — ништа! Сваког тренутка су могли дојурити швапски тенкови. Муки тамо, овамо, — мазговска тврдоглавост се није кренула никуд. Већ је затуњао иза окуке швапски ауто и баш испред носа су нам загроктале машинке.

Али, Швабе су гађале сувише високо, зрна су фијукала над главама, и ми — клис у шуму, и хоп, хоп, све дубље и дубље.

Међутим, мазгу смо заборавили, остала је јадница на путу или ко зна гдје, међу нама је није више било. Само један друг је недостајао, и док смо ишли, ишли, смртно заморени, били смо тронуте. Остали смо, такорећи, голи у тој дубокој шуми. Помријећемо од глади! Измучени, попадали смо на земљу. Овамо неће Швабе. Ђутали смо и гледали укочено у дебеле јеле. Сјенице су нас радознано посматрале, далеко негдје лајали су топови.

А тада нас је некакав шум, некакав топот опет подигао на ноге. Зграбили смо пушке, што ће бити, нека буде, више никуда не можемо напријед. А бука све ближе и ближе. Изненада упаде међу нас кроз густе јелак — наша мазга! Кад нас је угледала, зауставила се, стала је мрда ушима, а ми смо вриснули, опколили је, почели је миловати и, богме, од драгости сам је пољубио у њушку. Све врећице су биле ту. Врзо смо је растоварили, привезали је за јелу, па јој наломиле неколико свежњева гранчица на којима је било лишћа, јер је и наша Муки била гладна. Али, како нас је нашла?

Одмах за мазгом догегао је наш нестали друг. Док смо крчкали двопек и у котлићу кували пиринач, друг нам је причао:

— Распаливши по нама, убрзо су отишли. Ја сам се спотакао на жиле и зарио се у жбун одакле сам гледао шта су радили на путу. Двојица Шваба остали су поред мазге да би је одвукли са собом. А мазга, као да је побјешњела. Првога је њушком клемила по лицу, да је био сав крвав, а другог је ритнула, да је треснуо на земљу, затим је клиснула у шуму. А ја за мазгом, једва сам је стизао.

Мазга је пасла. Из захвалности сваки од нас јој је дао по комадић двопека, миловао је и гладио, а мазга је стригла ушима. Дабоме, мазга не зна да говори.

ствује у рату као начелник пропагандног одјељења XVIII дивизије и уредник листова „Новице“, „Братство“ и „Делавска еротност“.

Селишкарева поезија је револуционарна, пуна страственог протеста против друштвених неправди и живог саосјећања за оне који пате. У почетку се служио експресионистичким изражајним средствима, затим се приближио реализму и, у партизанским pjesama, народној поезији. Значајна су његова дјела: „Посада без брода“, „Руди“, „Дружина Сињи галеб“, „Другови“, „Мазге“, „Чешљугара“, „Девојчица с јуначким срцем“, „Велика гала-представа“, „Брђани“, „Пастирова пobjеда“, и „Једра на крају свијета“. У њима су главне личности дјечади који се у акцијама челиче и прекаљују. Они су, по правилу, борбени и храбри, а боре се за љепши и срећнији живот.

Тоне Селишкар је највише превођени словеначки савремени књижевник. Само „Дружина Сињи галеб“ преведена је на десет језика, а на језицима југословенских народа доживјела је преко тридесет издања.

Интересоваће вас

ЈЕЗИЧКЕ
ПОЗАЈМИЦЕ

Имена албанских градова Корча и Вераћ потичу од Горица и Белград. Назив Вераћ је исто по поријеклу што и Београд, и Виноград на мору, и Вјелгород код Харкова, и Белград у Пољском балтичком приморју... У Аустрији налазимо називе као Феисриц (Вистрица), Руденецк (Рудник), Леибнитц (Липница); и Грац носи словенско име, идентично с нашим Градац. Топонимија Румуније, такође, обилује називима као Вистрица (Вистрица), Красна (Красна), Добра, Липова и Лозна. У Мађарској Вудим, Пешта, Печуи, Велика Кањжа, Естергон, Домбовар, Солнок, Веспрем, Чонград и многи други градови носе имена која потичу из словенског језика. До душе, најчешће само језички стручњак може протумачити оваква имена: неупућени се, на примјер, неће сјетити да име Дебретин, мађарски Дебрецен, повеже с именом села Дебриц код Обреновца, Дебра у Македонији и Дабра у Херцеговини, или да име Чонград анализира као Црни град, пандан белом граду, Веограду...

Постоје индикације да су имена као Ниш, Штип, Шар и Охрид дошла Словенима тек из албанских уста, а имена као Вербатова, Вукуровац, Вучум, Валунитц, Корбевац, Маржини, Мариелат, Сврљиг, Сурдулица, Трмба, Цепи и многа друга румунског су поријекла...

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

САМА НА ОБАЛИ МОЈА ДОМОВИНА

Њишу се палме,
лађа мирно плови,
чују се звуци гитаре;
У бескрај,
мисли ми лете.
Можеда далеко
сунце у сан
види се црвени траг,
сјета је око мене.
Све је тако тихо,
ни гласа на обали;
ни покрета на води;
Све замире,
све спава...

Тања Вукотић

Црна Гора и Србија,
Војводина, Македонија,
Хрватска и Словенија,
Босна и Херцеговина —
све је то моја домовина.
И родна поља,
класје жита,
плаво море,
најљепша птица —
све је то моја домовина.

Радни људи, пролетери
рука радника и сељака,
родно поље
класје жита —
све је то домовина Тита.

Виолета Митровић

Анђелка Рађеновић: Расцвјетана ваза

НАША АНТОЛОГИЈА

ОДБРАНА ЗЕМЉЕ

У срцу љубав јача од смрти
У глави мисао већа од главе
И то је одбрана земље

Страшни су ратници под земљом, војници одбране,
Залиха снаге спремна ако живи клоун
И то је одбрана земље

Велика реч ни из срца ни из главе
Већ из земље ко биљка ил авет
Расте и то је одбрана земље

Намучено зрно мисли цвет
Дан мисли сунце
И то је одбрана земље

Колико је земље иза нас
Толико је снаге у нама
И то је одбрана земље

Бранко МИЉКОВИЋ

ДОБАР СТАРТ „БУДВЕ“

Екипа „Будве“, нови члан међурепубличке ватерполо лиге, — група југ, добро је стартовала у овогодишњем првенству. У досадашњих седам сусрета Будвани су освојили шест бодова. Истина, није то биланс на коме се може позавидјети, али, с обзиром на неукство и прилично јаке конкуренте, резултати задовољавају.

У првој утакмици, одиграној на пливалишту на Словенској плажи, „Будва“

је дочекала екипу „Гусара“. Мада су домаћини имали побједу у рукама, на крају су се морали задовољити једним бодом: меч је завршен резултатом 14:14. У другом колу Будвани су били домаћини. Искуснија екипа „Цавтата“ успјела је да победи домаћине са 8:7. Слиједи потом три гостовања у Воки Которској. Већ на првом „Будва“ постиже неочекивани резултат: са веома добром екипом „Ривијере“, Будвани су играли неријешено 9:9. Бокељ је био бољи од „Будве“ — 12:7 а такође и бивши прволигаш „Бијела“ који је славио заслужену побједу 10:8.

У шестом колу Будвани су опет домаћини. Гост је екипа „Белвија“ из Дубровника и домаћини не дозвољавају изненађење. Послије изванредне игре у првој и задњој четвртини убједљива побјуда „Будве“ 9:4. Дан касније на пливалишту у Будви освојена су још два бода који ће много значити у борби за опстанак: фаворизирана екипа „Вела Луке“ морала се задовољити — поразом 9:8.

Карактеристично је да Будвани током већег дијела утакмице надиграју противника, обезбиједи и високо вођство, да би при крају почели то да „распродају“ и тако побједу доводе у питање. Ради се о младој, још увијек недовољно уиграној екипи, којој предстоји каљење кроз друголигашке борбе.

Током првих седам кола за екипу су играли: Шеваљевић, Бијелић, Котарац, Бргуљан, Трифуновић, Мушур, Јановић, Вуковић, Јовановић, Рађеновић, и Вукчевић. Одличним играма нарочито у последњим колима истакао се млади Бијелић, који је био изванредан стријелац, а добро су играли голман Шеваљевић, капитен и тренер екипе Рађеновић, Мушур и Бргуљан.

С. Г.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШЕГА КРАЈА

ИСТОРИЈА ЈОШ НИЈЕ УТВРДИЛА одакле је преко Мајина и Побора дошао и ко је био Шћепан Мали — слуга на руском двору или висока руска војна личност, бјегунац с млетачких галија или дезертер из аустријске војске, мађионичар из путујућег циркуса или калуђер из Далмације.

У Црну Гору је стигао као травар. Пошто су га Црногорци поставили за цара, узнемирио је не само Русију него и Турску и Млетке: покорени народи Балкана видјели су у њему чудотворца и мага — он је постао симбол слободе, легенда и мит.

Борио се против крвне освете и пљачке, између осталог и вјешалима, која је први подигао у Црној Гори, Одвојио је црквну од световне власти, формирао прве наоружане страже, градио прве путеве, маштао о уједињењу свих словенских народа на Балкану и о словенској федерацији која би била бедем турским надиранима... „Лажа и скитница“, Шћепан Мали је знамениту епоху у Црној Гори и околини учинио: „и царствова у Црну Гору седам љета на срамоту турскоме цару и свој Европи и Азији“.

САЧУВАНО ЈЕ неколико писама у којима владика Сава, почев од 27. септембра 1767. године, обавјештава млетачког провидура Антонија Ренијера, Стијепа Стијеповића и неког свог пријатеља о појави Шћепана Малог, као и два-три писма Шћепана Малог. Погледајмо, у свијетлу тих писама, личност овог самозванца, најконтроверзније појаве црногорске историје...

Двадесетседмог септембра 1767. године, владика Сава пише из резиденције

у Стањевићима генералном провидуру Антонију Ренијеру, оловљавајући га пресвијетлим и преузвишеним господином, милим и пригрљеним. То је, у ствари, одговор на писмо „које нам је изручио вашег п.п.г.г.-дн телент конунел Раде Краповић, који ми пишете за узрок једне персоне која се јавила на ове крајине. Маже ми појерит (свакако повјеровати — примједба М. Ј.) ваше пресвијетло п. г. што ја до днени данашњега нијесам (се) с том

персоном ни видио, ни ш њим разговарао има, ни ви могу по правди донијет ни писат ништа о тој пресони, толико једно што га је пук узо у име велико. А како разумијем што по правди, то нећу мањкат писат в. п. п. г. који остајем са свом крешошћу и моћу и пуном стимом вашег п. п. г. добри пријатељ.“

При дну тог писма свакако неког другог дана или часа, владика Сава је написао: „Преведри принципе, твојом заповијеђу поћох и вићех онога фулстијера и не познах на њега никаква биљега добра, а меће се у ствари велике и страшне. Не знам на шта ће му изист. Ми божи и твоји и разбучи“.

Неколико дана након овог, владика Сава (2. октобра 1767) пише друго писмо Ренијеру у коме, очигледно узбуђен, јавља: „...Ми ниже именовани твоји вјерни слуге не умијем ти другу истину писат но се сва земља узмутила. Не знам како ни шта. Не знам ко је ни како, него по његовој заповиједи и књиги скупило се на Цитиње четири хиљаде али и пет Црногораца и Примораца. Мире се и опрашћају зла један другому, пак мисле отален поћ неколико главарах да га питају твоје и што је. Друго ти не умијем

истинито писат докле разберемо и видимо...“

И, ево, пошто га нијесам „разабрао“, пише 10. октобра 1767. године, управо предлаже Ренијеру да пошаље „за вашег вјернога слугу г-на теленте конунела Рада Краповића. Он ће приказат вашему п.п.г. пуно ријечих од онога чојка фуреста који је твоју земљу у твога судита у Махине. Јуче ја исти и Раде Краповић јесмо се осам урах ш њим разговарали. Све ће ти Раде исти право казат...“

Након негуна два мјесеца, 1. децембра 1767, владика Сава пише неком Стијепу Стијеповићу: „...Ја се чудим што се ужиже на мене п.п.г. ђенера. Ја овога Шћепана, који је запа у земљу његову у Махине, довео га нијесам. Зва га нијесам. Опарио га нијесам. Не знам ни сад тво је, тако ми тога свијета. Но се чудим што се свијет помамио. И турско и принципиво све трчи к њему. Али ће бит велико добро али велика сбрка. А ја га не могу изагнат сад, г-не, зашто ја немам те снаге. Сад се утврдио али з Богом али ђаволом. Ето сва Црна Гора с њим. И Приморје све се помамило. Ни се зна тво је судит ни тво није. Не знам докле ће ово дурат. Но, ја сиромаш старац изгубих от јада гледајући чудо што се чини. А ви ме давите з друге банде. А крив нијесам ни вама ни друзијема, тако ми Бога и пресвете Богородице. Нако ка и ви, друго не знам ништа, но ме ћерате на правду боју. Ма, фала Богу, ја ћу трпјет докле ми Бог пошаље које избављење...“

Исте те, 1767, године владика Сава писао је једном свом пријатељу: „...Ако нијесте послали ону књигу, немојте је шилат, зашто је фалса. Преварени смо на клетву и на со и хљеб. Ако сте је послали, та час пишите за њом да је фалса и да смо преварени. А чекајте другу истиниту до сјутра, која ми је дошла издалека не малом сумом. Послаћемо ти копију. Но, за Бога ако сте послали ону, та час пишите да се не фатам у лаж и да се не мути они чојак. И пошљите ми х(а)ртије добре, дикар и мало кафе, ако се може наћ. И да сте здраво и шаљем талијер...“

Кутак за разоноду

СНАШАО СЕ

На супротној страни пута возач примјећује дражесну аутоперку, зауставља возило и обраћа се дјевојци:

— Зар немате никаквог посла у овом другом правцу?

ИМА

— Имате ли што да кажете у своју одбрану — нешто што би утицало на смањење казне? — пита судија преступника при крају претреса.

— Имам. У затвору сам био већ осам пута и, као што сте се увјерили, тамо се нисам поправио.

ЈАСНО

— Како то да ти је ко са сиједа, а бркови су црни као гар?! —

— Зашто се чудим: бркове сам добио осамнаест година послје косе!

АНЕГДОТЕ

Промијењени услови

— Ваше имање је сувише велико и скупо за моје скромне приходе, али сада се у Француској коме дији у Паризу даје један мој комад, а други се спрема у позоришту „Порт Сен Мартен“. Ако и он доживи исти успјех, свакако ћу купити ваше имање — рече један младић продавцу.

Тај младић човјек био је Едмон Ростан. Његов

КАЗАЛИ СУ...

Важније је...

ГИНТЕР ГРАС: „Прије него се промијени свијет биће можда важније — не уништити га“.

✱

КУРАЛ: „Није добро заборавити добро, добро је одмах заборавити што није добро“.

✱

АРАПСКА НАРОДНА ИЗРЕКА: „Чувај се журбе, јер она увијек доводи до кајања. Онај који жури, говори прије него што нешто сазна, одговара прије него што нешто схвати, одлучи прије него што провјери, куди прије него што се у нешто увјери“.

✱

ТУРГЕЊЕВ: „Ријеч сутра измишљена је за неодлучне и за дјецу“.

✱

ЗОШЧЕНКО: „Уколико свиње више једу, утолико су ближе својој погибији“.

НЕСПОРАЗУМ

Једног дана у радњу обућарског мајстора Бронзанија, чије су ципеле биле на гласу по квалитету и још више по цијенама, уће муштерија и тресну паром подераних ципела на тезгу, рекавши:

— Погледајте ове ципеле! Веомз скупо сам их платио и само три недјеље сам у њима ишао, а већ су неупотребљиве!

— Ви сте у њима ишли? — упита мајстор. — Онда није никакво чудо што су се подерале, јер моје муштерије иду колима!

комад „Романтичари“ постигао је огроман успјех, а нешто касније и „Сирано де Бержерак“. Кад је за то сазнао, власник имања упути књижевнику че ститку и писмо у коме га упита да ли је сад вољан да купи његово имање. Књижевник Ростан му одговори писмом:

„Имање је сад сувише мало за мене!“

ОГЛАСИ

КУПУЈЕМ ЗАСЕБНУ КУЉУ ИЛИ ТРОСОВНИ СТАН СА ГАРАЖОМ У БУДВИ, ПОРЕД МОРА. У ОБЗИР ДОЛАЗИ ТРОСОВНИ СТАН У ЕТАЖНОЈ СВОЈИНИ С ГАРАЖОМ. ПЛАЋАЊЕ У ДЕВИЗАМА

ПОНУДЕ ДАТИ ПИСМЕНО НА АДРЕСУ ЛАУРА ЈОВАНОВИЋ 11090 БЕОГРАД 1, СРПСКИХ УДАРНИХ БРИГАДА БРОЈ 25, СТАН 32.

КАНАЛИЦУ (БЕРАМИДУ) СТАРУ И ЈАКУ ПРОДАЈЕМ ПО ДВА ДИНАРА КОМАД НА ПЛАЦУ У ПЕТРОВЦУ НА МОРУ — УЛИЦА НИКА АНБУСА БРОЈ 5, БОЖИЋ.